

Weer CKV-bonnen!

Een analyse van de aanvragen CKV-bonnen basisvorming voor het schooljaar 2002/2003

Inhoud

Inleiding

Onderzoek naar 'CKV-bonnen voor de basisvorming'	6
1. De data-analyse	
1.1 Verwerking data	8
1.2 De ondezoekspopulatie	9
1.3 Docenten en docentenpassen	10
1.4 Tijd voor coördinatie	11
1.5 Welke culturele activiteiten	12
1.6 Cultuurbeleid	17
1.7 samenvatting en resultaten	19
2. Vergelijking schooljaren 2001-2002 en 2002-2003	
2.1 De methoden van onderzoek	21
2.2 Docenten en docentenpassen	22
2.3 Tijd voor coördinatie	22
2.4 Geplande culturele activiteiten	23
2.5 vakken	24
2.6 Cultuurbeleid	25

Inleiding

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen stelt vanaf het schooljaar 2001-2002 CKV-bonnen voor de basisvorming beschikbaar. De bonnen vergroten de mogelijkheid voor scholen voortgezet onderwijs om voor de leerlingen in de basisvorming, net zoals in de tweede fase, meer culturele activiteiten in het onderwijsprogramma aan te bieden. Een school kan de bonnen gebruiken voor het bezoek aan een museum of een monument, maar ook voor een theatervoorstelling op school of een workshop. De CKV-bonnen voor de basisvorming zijn niet gebonden aan gebruik bij de kunstvakken alleen. Het departement stimuleert juist een brede inzet. Zo kunnen ze bijvoorbeeld ook bij activiteiten voor vakken als geschiedenis, maatschappijleer of aardrijkskunde worden gebruikt. Scholen ontvangen – na indiening van een aanvraag - voor een bepaald bedrag aan CKV-bonnen. Dit bedrag wordt berekend aan de hand van het aantal leerlingen in het eerste en tweede leerjaar, vermenigvuldigd met €5,70. De berekening van het aantal bonnen is weliswaar gebaseerd op het aantal leerlingen in het eerste en tweede jaar, maar ze kunnen ook gebruikt worden voor de leerlingen in het derde leerjaar van de basisvorming.

Voor het schooljaar 2002-2003 hadden de scholen weer de mogelijkheid CKV-bonnen voor de basisvorming aan te vragen. Dit is ook in ruime mate gedaan, er kwamen 997 aanvragen binnen bij de Stichting Cultureel Jongeren Paspoort (CJP). CJP verzorgt de verspreiding van de aanvraagformulieren van de CKV-bonnen, en ook de contacten met de culturele instellingen en het informatiemateriaal over de bonnen.

De navolgende analyse van de aanvragen CKV-bonnen basisvorming 2002-2003 is door Cultuurnetwerk Nederland in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in 2003 verricht.

Onderzoek naar 'CKV-bonnen voor de basisvorming'

Het onderzoek naar 'CKV-bonnen voor de basisvorming' bestaat uit drie verschillende delen waarvan deze rapportage de laatste is.

Eerste deelonderzoek

De aanvragen voor CKV-bonnen die in het schooljaar 2001-2002 zijn gedaan, zijn in 2002 geanalyseerd. Een rapportage over de resultaten is gepubliceerd in mei 2002 in: *Studie cultuurbonnen in de basisvorming, Rapportage A: formatieve evaluatie eerste uitvoeringsjaar*. Een van de conclusies uit deze rapportage is dat de omvang en intensiteit van het culturele aanbod sterk verschilt per school, maar dat overal wel iets gebeurt. De CKV-bonnen voor de basisvorming zijn in 2001-2002 enthousiast ontvangen en vormden een welkome aanvulling op het meestal schaarse budget, ongeacht in welk stadium de ontwikkeling van het cultuurbeleid verkeert. De respons op de aanvraagformulieren was vrij hoog. Ruim 70% van de scholen voor voortgezet onderwijs maakte in het schooljaar 2001-2002 gebruik van de mogelijkheid de bonnen voor de basisvorming aan te vragen. Een andere conclusie uit het rapport is dat de vakken van waaruit de culturele activiteiten worden georganiseerd, traditiegetrouw de kunstvakken en de talen zijn. Maar geschiedenis blijkt ook een actieve component te hebben. De docenten die zich inzetten voor het culturele beleid geven ook meestal in de voornoemde vakken les. Uit de rapportage over de eerste tranche bleek voorts dat de aanvraagformulieren voor het schooljaar 2002-2003 verbeterd en aangepast moesten worden. Deze verbeteringen dienden niet alleen de aanvragers, maar ook het onderzoek. De verbeteringen in het (huidige) aanvraagformulier zijn zo verwerkt, dat de uitkomsten van de tweede tranche vergeleken konden worden met de eerste en dat er bovendien meer informatie ingewonnen kon worden over de invulling en aard van het culturele programma voor de basisvorming op scholen. De CKV-bonnen voor de basisvorming zijn immers bedoeld als stimulans en als ondersteuning van het cultuurbeleid van een school.

Tweede deelonderzoek

In het voorjaar van 2002 zijn er - volgend op de eerste resultaten uit de analyse van de aanvraagformulieren 2001-2002 - een aantal casestudies gedaan. Vijftien scholen uit het voortgezet onderwijs zijn bezocht en aan de hand van een leidraad geïnterviewd. Hierbij schetsen de onderzoekers een beeld van de concretisering van het cultuurbeleid op verschillende scholen. Er is gekeken naar scholen waar het cultuurbeleid al heel ver is, naar scholen die net zijn begonnen met het opzetten van een cultuurbeleid en naar scholen die een gemiddelde hoeveelheid aandacht aan cultuur besteden. Hierbij wordt vanzelfsprekend onder andere ook gekeken naar de ligging in de regio, aan- of afwezigheid van culturele instellingen in de omgeving, netwerken en de samenwerking met de steunfunctie- of kunsteducatie-instelling. De resultaten van dit onderzoek zijn in juni 2003 gepubliceerd: *CKV-bonnen voor de basisvorming: een stimulans voor schoolbeleid?*.

Derde deelonderzoek

Deze rapportage is het derde deel van het onderzoek 'CKV-bonnen voor de basisvorming' en betreft de analyse van de aanvragen voor de tweede tranche. Het eerste deel van deze rapportage bestaat uit de analyse van de data die zijn voortgekomen uit de aanvragen voor de CKV-bonnen voor de basisvorming voor het schooljaar 2002-2003. In het tweede deel wordt er een vergelijking gemaakt met de resultaten van de eerste tranche aanvragen (2001-2002).

In hoofdstuk 1, waarin de resultaten van de analyse van de aanvragen van 2002-2003 besproken worden, is er eerst aandacht voor de methode van analyse. De dataverzameling, dataverwerking en

de respons worden hier verantwoord. In de tweede paragraaf wordt de onderzoekspopulatie beschreven. Wie zijn de aanvragers?

De docenten en docentenpassen komen in de derde paragraaf aan bod. Bij de eerste tranche waren er problemen met het aanvragen van docentenpassen; scholen wilden meer passen dan toegestaan was. Op dit punt is het aanvraagformulier 2002-2003 veranderd. De vraag is of de scholen tevreden zijn met de mogelijkheid twee passen aan te vragen. Een voorwaarde om voor de CKV-bonnen voor de basisvorming in aanmerking te komen is volgens de Cultuurnota 2001-2004 (Cultuur als confrontatie, 2000, p. 43) 'een passende inzet van de scholen zelf'. Deze inzet wordt onder andere uitgedrukt in tijd die wordt besteed aan de coördinatie van culturele activiteiten in de basisvorming. Dit onderdeel wordt in de vierde paragraaf behandeld.

In de vijfde paragraaf komt aan bod welke culturele activiteiten ondernomen worden. Maken de scholen hierbij gebruik van de CKV-bonnen? Een andere vraag die beantwoord wordt, is vanuit welke vakken deze culturele activiteiten ontwikkeld worden. Naast aandacht voor de culturele activiteiten is er ook aandacht voor het cultuurbeleid op de scholen voor voortgezet onderwijs. Enkele vragen die beantwoord worden in de zesde paragraaf zijn: ontwikkelen de scholen de culturele activiteiten zelf of maken zij gebruik van de inzet van een culturele instelling en/of van die van een steunfunctie-instelling? Is er overleg tussen de scholen en culturele instellingen in de buurt? Hebben de scholen het cultuurbeleid schriftelijk vastgelegd? Vinden de activiteiten binnen of buiten de school plaats? Zijn de activiteiten actief of receptief van aard? In welk leerjaar vinden de meeste culturele activiteiten plaats? In deze paragraaf wordt er ook gekeken of de aanvragers voor het schooljaar 2002-2003 ook voor het vorige schooljaar bonnen hebben aangevraagd. En tenslotte worden in de zevende paragraaf de onderzoeksresultaten samengevat.

In hoofdstuk 2 worden de resultaten van de analyse van de eerste tranche vergeleken met de analyse van de tweede. De vergelijking begint met het aanvraagformulier, de dataverzameling, de respons en de populatie. Is er een toename van aanvragers sinds vorig schooljaar?

De tweede paragraaf vergelijkt de docenten en docentenpassen. Zijn de docenten van de kunstvakken en de talen nog steeds de organisatoren van de culturele activiteiten of is hier verandering in gekomen?

Besteden de aanvragers nog even veel tijd aan de coördinatie van de culturele activiteiten? Zo niet, wordt er in dit schooljaar meer of juist minder tijd in gestoken? De tijdsbesteding aan coördinatie is het onderwerp van de derde paragraaf.

In de vierde paragraaf zijn de culturele activiteiten die scholen zeggen te (gaan) ondernemen vergeleken. Zijn cultuurcoördinatoren creatiever geworden dan vorig jaar en zijn zij andere activiteiten gaan organiseren? Komen er meer kunstdisciplines en meer vakken aan bod? De vragen of er verschillen zijn in de vakken van waaruit de activiteiten worden georganiseerd en of er nu vaker vakoverstijgend wordt gewerkt, zijn in de vijfde paragraaf beantwoord. In de zesde paragraaf is het cultuurbeleid dat scholen voerden in 2001-2002 vergeleken met dat van 2002-2003.

Heeft het cultuurbeleid in het afgelopen schooljaar op meer scholen dan in de eerste tranche vastere grond gekregen of worden de activiteiten toch nog vooral uit de losse pols georganiseerd?

1. De data-analyse

CKV-bonnen voor de basisvorming zijn een geormerkte bijdrage voor cultuurbeleid van de school voor de eerste fase van het voortgezet onderwijs. Jaarlijks - in mei - ontvangt de school een brief en een aanvraagformulier van CJP. Door het aanvraagformulier volledig ingevuld en ondertekend vóór 1 juli terug te sturen naar CJP, komt de school in aanmerking voor de CKV-bonnen basisvorming. CJP verstrekt voor het desbetreffende jaar geen bonnen als aanvragen onvolledig zijn of na 1 juli zijn ontvangen. CJP behandelt de aanvraag in opdracht van het ministerie van OCenW, dat hiervoor geld beschikbaar stelt in het kader van het project Cultuur en School. Voor de Cultuurnotaperiode 2001-2004 heeft het ministerie 2,3 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de CKV-bonnen voor de basisvorming (Cultuur als confrontatie, 2000, p. 43).

Op het aanvraagformulier staan enkele praktische vragen om de aanvraag correct te kunnen verwerken, zoals naam en adres van de school en het leerlingenaantal. Dan volgen er vragen die meer inzicht moeten verschaffen in de besteding van de bonnen en het cultuurbeleid van de scholen. De antwoorden op deze vragen zijn geanalyseerd en worden in dit hoofdstuk een voor een behandeld. Hierbij is de volgorde van de vragen op het aanvraagformulier aangehouden.

1.1 Verwerking data

Zoals gezegd, verstuurt en verzamelt CJP de aanvraagformulieren. De data voor deze analyse zijn dan ook aangeleverd door CJP. Ze zijn Cultuurnetwerk Nederland in schriftelijke vorm verstrekt (alle ingevulde aanvraagformulieren) en ook in digitale vorm (alleen de schoolgegevens, Excelbestand). De data over de besteding van de CKV-bonnen en het cultuurbeleid van scholen zijn door de onderzoekers vervolgens ingevoerd in SPSS, samen met de schoolgegevens.

De door CJP aangeleverde gegevens laten een discrepantie zien. CJP schreef in mei 2002 1.085 scholen aan op basis van een lijst die beschikbaar was gesteld door de Centrale Financiën Instellingen (Cfi). Deze lijst is vervolgens aangevuld met adressen van locaties die CJP berichtten zelfstandig aangeschreven te willen worden en niet via de hoofdvestiging.

Cultuurnetwerk Nederland ontving van CJP voor de analyse 997 originele, schriftelijke aanvraagformulieren, terwijl er digitaal 708 schoolgegevens van aanvragers werden aangeleverd. Navraag leerde dat veel locaties (289) onafhankelijk van de hoofdvestiging een aanvraag hadden gedaan die niet in het digitale bestand door CJP verwerkt waren. Van vijftien scholen waren wel schoolgegevens ingevoerd in het digitale bestand, maar deze waren niet terug te vinden bij de aanvraagformulieren. Er waren zo nog enkele afwijkingen, waardoor er een verschil van 304 aanvragen tussen beide bestanden is ontstaan.

De respons op basis van de uiteindelijk ingevoerde gegevens ten opzichte van het aantal verstuurd aanvragen bedraagt maar liefst 92%. Dit percentage geeft echter een vertekend beeld, omdat de toezending van één aanvraagformulier bij een aantal scholen heeft geleid tot de terugzending van meerdere aanvraagformulieren van verschillende locaties. Als een en ander met elkaar wordt 'verrekend', blijkt dat 71% van de aangeschreven scholen het aanvraagformulier geretourneerd heeft. Dit betekent dat maar liefst 29% van de aangeschreven scholen/locaties geen CKV-bonnen heeft aangevraagd.

Type school	respons	non-respons	verzonden
Havo	1	2	3
Vwo	22	18	40
Vmbo	179	91	270
Speciaal onderwijs	18	67	85
Havo-vwo	80	15	95
Havo-vwo-vmbo	386	76	462
Havo-vwo-vmbo + speciaal onderwijs	21	0	21
Vmbo en speciaal onderwijs	3	6	9
Havo-vmbo	9	6	15
Havo en speciaal onderwijs	3	0	3
Praktijkonderwijs	5	0	5
Onbekend	40	37	77
Totaal	767	318	1.085

Tabel 1: Geretourneerde en niet-geretourneerde aanvraagformulieren naar onderwijstype

Tabel 1 laat zien dat de non-respons ongelijk is verdeeld over de verschillende onderwijstypen. De grote uitschieters zijn te vinden bij het speciaal onderwijs, waar de non-respons beduidend hoger is dan bij de andere typen onderwijs. Bij het praktijkonderwijs hebben alle aangeschreven scholen gereageerd. Verder kan ook geconcludeerd worden dat de respons hoger is bij scholen met meer typen onderwijs.

1.2 De onderzoekspopulatie

De aanvragers van de CKV-bonnen zijn zowel scholengemeenschappen als locaties of vestigingen. Locaties of vestigingen zijn onderdelen van scholen die - in dit geval - zelfstandig CKV-bonnen hebben aangevraagd. Er zijn ook scholen die ervoor kozen om voor alle locaties samen CKV-bonnen aan te vragen. Omdat de respondenten (aanvragers) in deze analyse zowel 'hele' scholen als locaties zijn, wordt in deze rapportage het begrip scholen gebruikt om beide aan te duiden. In de analyse wordt met aanvragen gerekend die niet worden gewogen. Dat wil zeggen dat een school met meerdere locaties die één (gezamenlijke) aanvraag heeft ingediend, gelijk wordt gesteld aan een locatie die alleen een aanvraag indiende.

Voor het schooljaar 2002-2003 zijn er voor 371.357 leerlingen CKV-bonnen voor de basisvorming aangevraagd.¹ Door CJP is er ter waarde van € 2.216.734,90 aan CKV-bonnen uitgekeerd.² De aanvragen voor CKV-bonnen voor de basisvorming zijn afkomstig uit alle onderwijstypen. De vwo- (34,1%) en de havo-locaties (35,0%) zijn daarbij het beste vertegenwoordigd onder de aanvragers. Minder aanvragers komen uit het vmbo (21,3%). Slechts 6,2% van de aanvragers is afkomstig uit het speciaal onderwijs, maar dat vormt ook maar een klein deel van het onderwijs. In grafiek 1 is te zien hoe de aanvragers samengesteld zijn als het gaat om onderwijstype. De meeste aanvragers (50%) maken deel uit van brede scholengemeenschappen, waar op vmbo-, havo- en vwo-niveau les gegeven wordt.

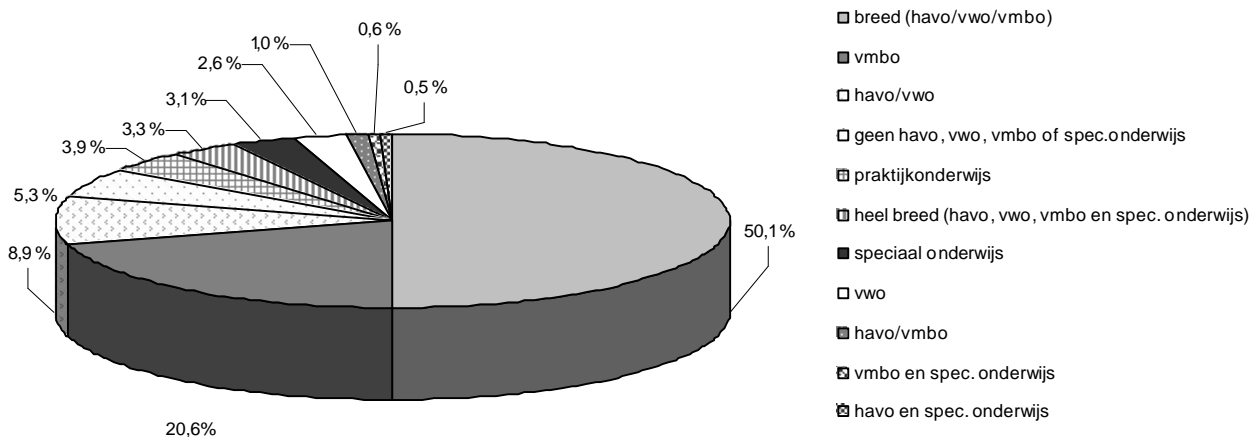
Voor de hoge non-respons van de vmbo-scholen is in de context van dit onderzoek geen verklaring te geven. De hoge non-respons in het speciaal onderwijs is waarschijnlijk te verklaren aan de hand van de kanttekeningen van scholen voor speciaal onderwijs die wel hebben gereageerd: zij tekenden aan dat deze leerlingen meestal niet de school uit kunnen of mogen.

1 Dit aantal is op basis van de digitale database van CJP.

2 Dit bedrag is op basis van de digitale database van CJP.

Kijkend naar de kaart van Nederland en de non-responsscores (gerelateerd aan de postcodes) blijkt dat er enkele 'non-responshaarden' zijn. Zo is er een hoge non-respons in Assen (71%) en Groningen (42%) en in de rondom gelegen gemeenten zoals Drachten (60%), Bergum, Buitenpost, Beilen, Smilde, Gieten, Ter Apel, Hogezaand, Winschoten (75%), Scheemda en Bellingwolde. De tweede 'non-responshaard' is Rotterdam met omliggende gemeenten. In Rotterdam is de non-respons nog 34%, maar in Krimpen aan den IJssel, Ridderkerk, Vlaardingen, Maassluis, Hellevoetsluis, Middelharnis, Klaaswaal, Dordrecht (55%) en Papendrecht is de non-respons 50% of hoger. En tenslotte is in Sittard (63%) en Geleen (67%) is de non-respons ook hoog, samen met Heerlen (45%), Kerkrade (33%) en Heel en Born.

Grafiek 1: Aanvragers naar opleidingsniveau's



1.3 Docenten en docentenpassen

De bonnen kunnen door de docenten op vertoon van een CKV-Docentenpas worden verzilverd bij alle culturele organisaties zoals vermeld op de CJP-site www.cjp.nl, onder de button CKV. Per locatie worden twee CKV-Docentenpassen verstrekt, inclusief CKV-bonnen. In het schooljaar 2001-2002 kon slechts één docent per vestiging een docentenpas aanvragen. Gezien de grote vraag naar meer docentenpassen, is het in 2002-2003 mogelijk gemaakt twee docentenpassen per vestiging aan te vragen. De meeste aanvragers hebben hier gretig gebruik van gemaakt en twee passen aangevraagd. Er waren enkele aanvragers, die alsnog meer passen wilden hebben. De achtergrond van de docenten voor wie een pas is aangevraagd, is te zien in tabel 2. Deze laat zien dat de activiteiten vooral begeleid worden door docenten beeldende vakken (30%) en CKV (24%), daarna volgen docenten Nederlands (9%) en muziek (8%).

De docenten voor wie de docentenpassen zijn aangevraagd, zijn voor 55% ook kunst- en cultuurcoördinator voor de basisvorming. Drieëndertig procent van de docenten is dat niet. Bij twaalf procent van de docenten is het onbekend of zij coördinator zijn.

Vak	Genoemd aantal
Beeldend	585
CKV (Cultuur en Maatschappij)	455
Nederlands	171
Muziek	163
Coördinator, afdelingsleider	106
Drama	91
Conrector-directeur	91
Moderne vreemde talen	82
Geschiedenis	33
Dans	29
Beroepsgerichte vakken	17
Groepsleerkracht, mentor	16
Lichamelijke opvoeding	14
Wiskunde	10
Aardrijkskunde	8
Handvaardigheid	8
Economie (handel)	8
Biologie	7
Levensbeschouwing, godsdienst	6
Klassieke talen	6
Maatschappijleer	5
Lid van de culturele commissie	5
Overige creatieve vakken	4
Overig	16

Tabel 2: Vakken waarvoor docentenpassen zijn aangevraagd

1.4 Tijd voor coördinatie

Het bevoegd gezag dient bij de aanvraag te vermelden tijd te reserveren voor de coördinatie van de culturele activiteiten en beleid te voeren over de besteding van de CKV-bonnen voor de basisvorming. Op het aanvraagformulier moet worden vermeld hoeveel tijd er in 2002-2003 beschikbaar is voor de coördinatie van de culturele activiteiten, waarbij overigens gevraagd wordt naar het aantal uren op jaarbasis. De antwoorden op deze vraag lopen erg uiteen. Het minste aantal uren dat ingevuld is, bedraagt 0 uur. Dit is in tegenspraak met de voorwaarden die aan verstrekking van de CKV-bonnen zijn gesteld en met de logica. Als er culturele activiteiten worden georganiseerd waarvoor CKV-bonnen nodig zijn, is daar immers tijd in gestoken. Het hoogste genoemde aantal uren is 1.265. Dit is extreem veel in vergelijking met de andere aanvragers. Gemiddeld genomen wordt 76 uur aan de coördinatie besteed. Maar er zijn nogal wat uitschieters³. Om een realistischer beeld te schetsen van het aantal uur dat aan coördinatie van de culturele activiteiten wordt besteed, zijn er meerdere statistische maten berekend. Het 5% getrimde gemiddelde⁴ is 63 uur. De mediaan⁵ is 50 uur en de modus⁶ is 40 uur.

De conclusie die dan getrokken kan worden is dat de meeste scholen niet veel uren, minder dan 50 uur op jaarbasis, besteden aan de coördinatie van de culturele activiteiten (zie grafiek 2).

³ De standaarddeviatie (maat voor de afwijking van het rekenkundige gemiddelde) is namelijk zeer hoog; 95,374.

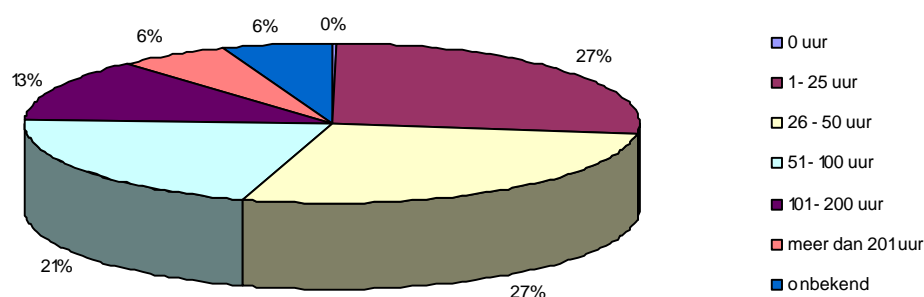
⁴ Het 5% getrimde gemiddelde is het gemiddelde, waarbij de 5% hoogste en 5% laagste waarnemingen buiten beschouwing worden gelaten. Hierdoor wordt gecorrigeerd voor de invloed van uitschieters.

⁵ De mediaan is de middelste waarneming.

⁶ De modus is de meest voorkomende waarde.

Het is opvallend dat er naar boven veel uitschieters zijn, maar dat er ook veel aanvragers zijn die slechts 1 uur (2%) of 2 uur(3%) besteden aan coördinatie op jaarbasis. Een mogelijkheid is dat deze respondenten de vraag verkeerd hebben gelezen en gemeend hebben dat het om uren per week ging. Vijftien procent van de aanvragers besteedt tien uur of minder op jaarbasis aan de coördinatie.

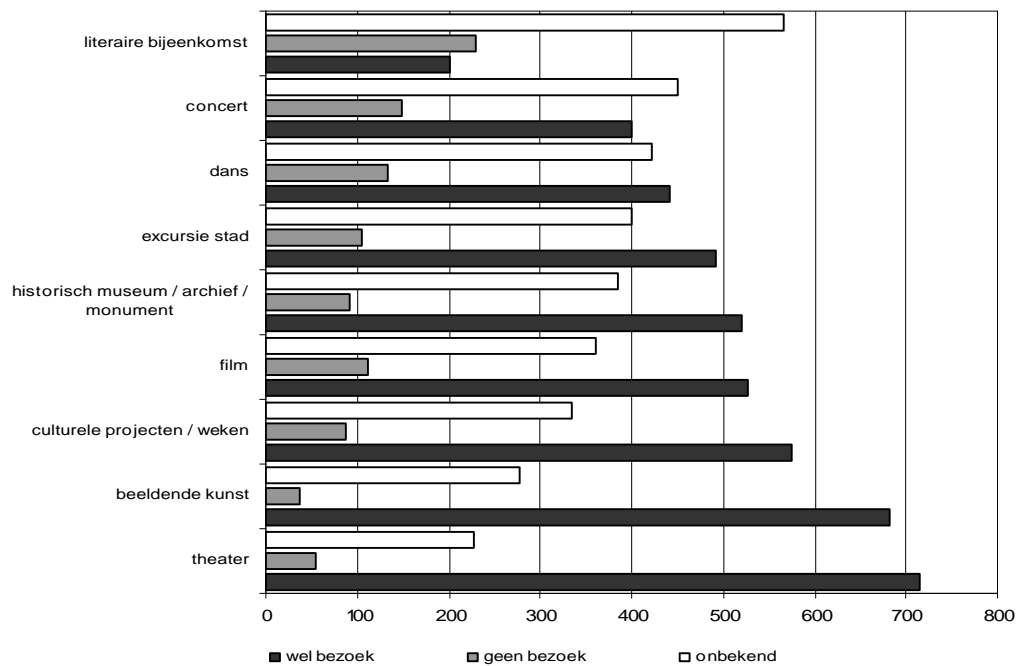
Grafiek 2: Beschikbare tijd voor coördinatie voor de organisatie van culturele activiteiten op jaarbasis



1.5 Welke culturele activiteiten

De aanvragers vulden in welke culturele activiteiten er georganiseerd zouden worden en ook voor welke activiteiten zij juist de CKV-bonnen wilden inzetten. De culturele activiteiten zijn op het aanvraagformulier ingedeeld in negen categorieën. Een culturele activiteit kan inhouden dat de leerlingen ergens naar toe gaan of dat een activiteit naar de school gehaald wordt. Zo kan men klassikaal een bezoek brengen aan het theater met de CKV-bonnen of kan een theatergroep op school optreden voor de leerlingen. Bij 'bezoek aan' wordt in deze analyse beide mogelijkheden verstaan. In veel gevallen vulden scholen niets in bij de vraag of er een bezoek gebracht wordt aan (een of meer categorieën) culturele activiteiten. De vraag is of die aanvragers nog niet weten of er wel of geen bezoek plaatsvindt, of dat deze aanvragers geen bezoek zullen brengen. Grafiek 3 laat zien dat de meeste aanvragers een bezoek brengen aan theater (72%) en beeldende kunst (68%). Activiteiten op het gebied van literatuur (20%) worden het minst ondernomen.

Grafiek 3: Bezoek aan verschillende culturele activiteiten



Naast de geplande culturele activiteiten is er ook gevraagd of deze activiteiten met de CKV-bonnen betaald worden of op een andere manier. De meeste activiteiten worden met de CKV-bonnen betaald (zie tabel 3).

Culturele activiteiten	wel	niet	onbekend	totaal bezoek
Theater	635	34	45	714
Beeldend	533	86	63	682
Culturele projecten of - weken	431	89	55	575
Film	395	85	46	526
Historisch museum-archief-monument	363	101	56	520
Excursiebezoek stad	251	178	63	492
Dans	376	30	35	441
Concert	342	24	33	399
Literaire bijeenkomst	118	58	83	259

Tabel 3: Gebruik van de CKV-bonnen bij culturele activiteiten

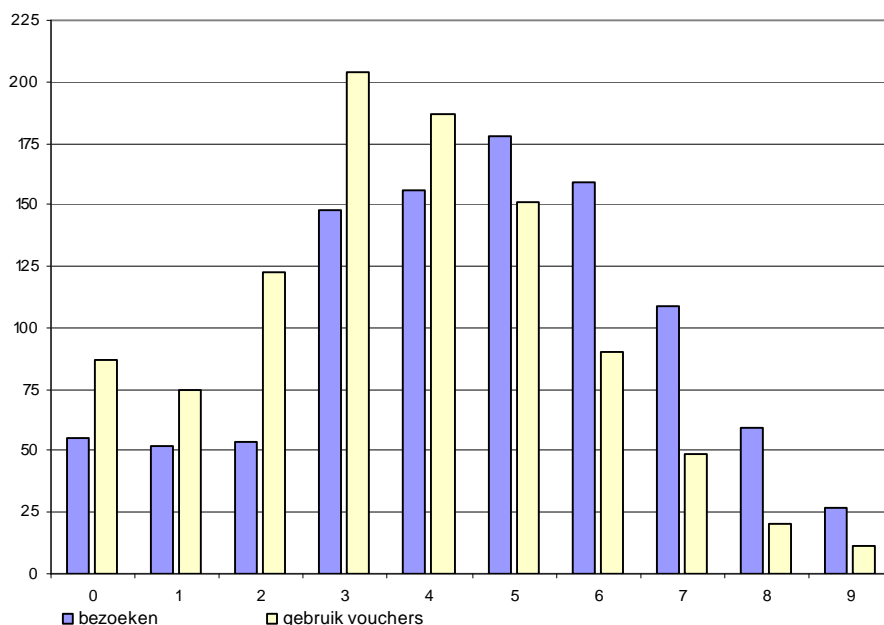
De CKV-bonnen worden gebruikt om allerlei soorten culturele activiteiten te financieren. Ze worden door de scholen vaak gezien als een welkome aanvulling op de financiële middelen. Door 39 aanvragers wordt spontaan waardering uitgesproken over de beschikbaarheid van de bonnen. Enkele uitspraken die dit illustreren:

- CKV-bonnen geven echt een impuls om een goed programma over de leerjaren heen te ontwikkelen en uit te voeren.
- CKV-bonnen? Prima zaak!

- De CKV-bonnen slaan goed aan. We kunnen zo meer leuke activiteiten met betrekking tot kunst en cultuur organiseren.
- De CKV-bonnen bieden mogelijkheden, waar we anders niet aan toe kwamen.
- Goed initiatief; Geeft meer armslag om met name projecten naar school te halen.
- Goede regeling, die voorziet in een (financiële) behoefte en die stimulerend werkt.
- Leerlingen krijgen een kans met meer kunstdisciplines in aanraking te komen mede dankzij de bonnen. Stimulans! Meer mogelijkheden!
- Met steun van de bonnen kan er nu meer worden gedaan op cultureel en kunstgebied.
- Mooi initiatief, waar wij als school dankbaar gebruik van maken.
- Prachtige instelling, ze zijn al op!
- Wij ontvangen graag weer de CKV-bonnen basisvorming.
- Wij verheugen ons!
- Wij waarderen de bonnen zeer. Het systeem geeft ons meer ruimte om een goed cultureel programma te bieden.

De aanvragers ondernemen gemiddeld vijf culturele activiteiten in het schooljaar 2002-2003. Hiervan worden er gemiddeld vier gefinancierd met de cultuurbonnen. Gemiddeld wordt er dus één culturele activiteit anders bekostigd.

Grafiek 4: Het aantal bezoeken per aanvrager en het gebruik van de cultuurvouchers



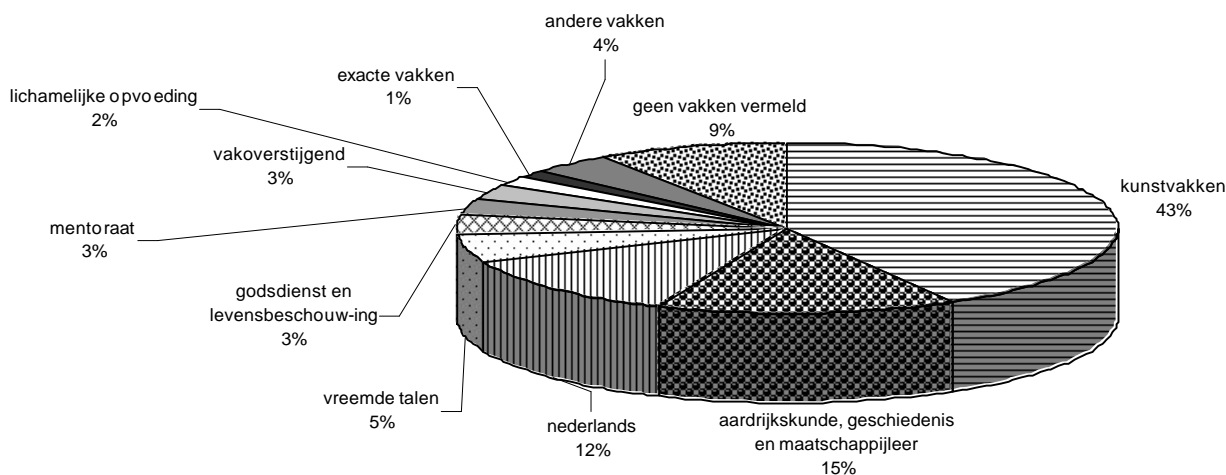
In grafiek 4 is te zien dat de meeste scholen vijf culturele activiteiten zullen organiseren. Opmerkelijk is dat er echter ook 55 aanvragers zijn die te kennen geven helemaal geen culturele activiteiten te organiseren. En tenslotte – ook bijzonder – zijn er 87 aanvragers die de cultuurbonnen niet gebruiken bij de culturele activiteiten. In de meeste gevallen gebruiken de aanvragers de cultuurbonnen voor drie verschillende culturele activiteiten.

De vakken

De aanvragers moesten in een schema aankruisen welke culturele activiteiten zij van plan waren te ondernemen in schooljaar 2002-2003, of deze activiteiten met de bonnen worden bekostigd en vanuit welke vakken de activiteiten worden georganiseerd.

Het blijkt dat de meeste activiteiten georganiseerd worden in het kader van de kunstvakken. De literaire activiteiten worden meestal vanuit het vak Nederlands georganiseerd en excursiebezoeken aan de steden meestal vanuit de vakkencategorie aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappijleer.

Grafiek 5: Vakken van waaruit de culturele activiteiten worden georganiseerd



Grafiek 5 laat zien dat maar liefst 43% van de culturele activiteiten vanuit kunstvakken worden georganiseerd: vooral concerten (71%), beeldende kunst of musea (70%) en dans (54%). De vakken aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappijleer zijn daarna de vakken waarvoor vaak culturele activiteiten worden georganiseerd (48%). Het gaat dan voornamelijk om tochtjes naar historische musea, archieven en monumenten.

Bij 12% van de culturele activiteiten wordt Nederlands genoemd; dit komt door de literaire activiteiten (64%). Ook theater (21%), film (16%) en culturele projecten worden vaak bezocht in het kader van dit vak. Vreemde talen (9%) worden nogal eens genoemd als organiserende vakken bij film. Bij bezoek aan een dansvoorstelling wordt door 12% van de aanvragers gemeld dat dit wordt georganiseerd vanuit lichamelijke opvoeding. Er worden bijna geen andere activiteiten georganiseerd vanuit dit vak. Opmerkelijk is dat er voor 9% van de culturele activiteiten geen vakken zijn ingevuld. Dit kan erop wijzen dat het bij de aanvragers nog onbekend is vanuit welk vak de activiteiten georganiseerd worden of dat de activiteiten vanuit geen enkel vak en dus vakoverstijgend worden georganiseerd.

Vakken	Culturele activiteiten						Historisch museum - Archief - Monument	Culturele project- weken	Excursie stad
	Beeldend	Concert	Theater	Dans	Film	Literair			
Kunstvakken	85,8%	79,4%	56,3%	65,1%	50,4%	19,4%	28,7%	69,4%	41,9%
Nederlands	6,0%	3,0%	29,0%	2,5%	21,9%	77,1%	7,3%	24,2%	12,6%
Vreemde talen	2,3%	2,3%	9,0%	0,7%	12,7%	7,5%	5,0%	11,8%	15,2%
Aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappijleer	9,2%	1,5%	4,5%	3,6%	10,5%	2,5%	67,9%	27,0%	52,0%
Godsdienst-levensbeschouwing	1,2%	1,0%	3,8%	0,7%	4,9%	0,5%	10,0%	8,2%	10,2%
Lichamelijke opvoeding	0,0%	0,3%	0,6%	15,0%	0,6%	0,0%	0,0%	8,2%	2,0%
Exacte vakken	0,9%	0,3%	0,7%	0,0%	0,2%	0,0%	2,3%	6,6%	5,3%
Vakoverstijgend	2,2%	3,0%	3,9%	3,4%	4,8%	1,0%	3,7%	6,6%	5,1%
Mentoraat	1,3%	2,5%	7,7%	5,9%	6,3%	2,5%	1,9%	5,2%	3,9%
Andere vakken	3,2%	6,3%	7,0%	7,0%	5,5%	1,0%	3,1%	8,3%	5,3%
Geen vakken vermeld	9,2%	11,8%	14,0%	15,4%	17,9%	10,0%	11,2%	13,6%	13,4%

Tabel 4: De vakken van waaruit de culturele activiteiten worden georganiseerd

Andere invulling

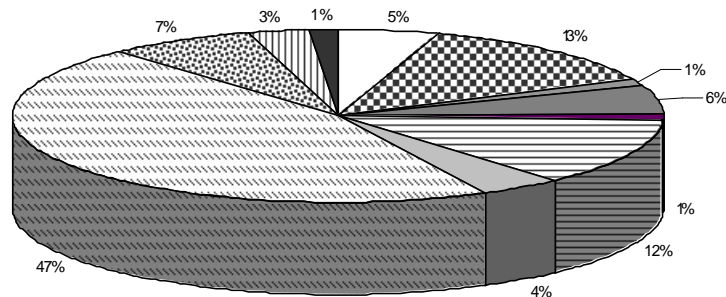
In de categorie 'anders' van deze vraag op het aanvraagformulier zeggen elf scholen dat de voorstellingen en activiteiten voornamelijk naar de school worden gehaald. Zestien scholen geven te kennen dat de culturele activiteiten vakoverstijgend zijn en niet terug te voeren naar een bepaald vak. Er zijn 38 aanvragers die zeggen nog niet te weten hoe ze de CKV-bonnen gaan besteden, maar dat er al wel vage plannen zijn. Zeven aanvragers zeggen dat het programma afhankelijk is van het aanbod dat zij krijgen. Wederom 38 aanvragers vullen in dat de culturele activiteiten voornamelijk bestaan uit workshops en dat de culturele activiteiten bij hen voornamelijk actief van aard zijn. Een deel van de aanvragers (34) clustert de activiteiten in projectdagen of projectweken. Negentien aanvragers maken de culturele activiteiten onderdeel van een kunsttraject of een kunstmenu, dat ingekocht wordt bij, of samengesteld wordt met een culturele instelling. Op de keper beschouwd wijzen de antwoorden in deze categorie niet op daadwerkelijk een andere invulling van de CKV-bonnen. Daar staat tegenover dat dertien aanvragers hier vermelden dat de leerlingen zelf een invulling geven aan de CKV-bonnen. De leerlingen ondernemen zelfstandig culturele activiteiten, die betaald worden met de bonnen.

Een van de aanvragers formuleerde dit als volgt: 'Het is niet zo dat ik de activiteiten ga ondernemen met de leerlingen. Zij zullen zelf hun activiteiten kiezen, dat kan dus van alles zijn.' Dit lijkt erg veel op de manier waarop de CKV-bonnen voor havo, vwo en vmbo gebruikt worden. Enkele aanvragers gebruiken de bonnen om er een toneel-, musical- of dansvoorstelling mee te maken voor en door de school. De resultaten van de drama- en danslessen-workshops worden dan getoond.

1.6 Cultuurbeleid

Het aanvraagformulier bevat ook enkele gesloten vragen over cultuurbeleid. Allereerst is daar gevraagd naar de samenwerking met culturele instellingen. Een van de vragen was of de aanvragers overleg hebben met culturele instellingen in de omgeving over het kunst- en cultuuraanbod voor de basisvorming. De meerderheid (71%) van de aanvragers heeft overleg met een culturele instelling in de omgeving. Bij de meeste andere aanvragers (22%) komt het kunst- en cultuuraanbod voor de basisvorming wel ter sprake, maar is er geen specifiek overleg over. Bij een klein deel (7%) wordt het kunst- en cultuuraanbod niet besproken met een culturele instelling in de omgeving. Bij de meeste scholen (68%) is er een samenwerking tussen school en een instelling voor kunsteducatie of steunfunctie-instelling kunsteducatie. Bij 32% van de aanvragers wordt er niet samengewerkt. Vervolgens is gevraagd hoe de samenwerking eruit ziet. Deze vraag is door 23% van de aanvragers niet beantwoord, omdat de aanvragers die niet samenwerken deze vraag niet hoefden in te vullen. Meer dan de helft van de aanvragers (53%) specificeert de samenwerking als volgt: de instelling voor kunsteducatie of steunfunctie-instelling en de school organiseren samen de culturele activiteiten. Bij 8% van de aanvragers worden de culturele activiteiten georganiseerd door de instelling voor kunsteducatie of steunfunctie-instelling. De culturele activiteiten worden door 16% van de aanvragers zelf georganiseerd. Als de antwoorden op deze vragen worden gecombineerd, blijkt dat 3% niet-logische antwoorden geeft. Een voorbeeld hiervan is dat er geen overleg plaatsvindt, maar er wel wordt samengewerkt en dat de culturele activiteiten samen worden georganiseerd. Een procent gaf geen antwoord op deze vraag.

Grafiek 6: Samenwerking tussen scholen en culturele instellingen



- geen overleg, geen samenwerking, school organiseert
- komt ter sprake bij ander overleg, geen samenwerking, school organiseert
- komt ter sprake bij ander overleg, wel samenwerking, school organiseert
- komt ter sprake bij ander overleg, wel samenwerking, school en culturele instelling organiseren samen
- komt ter sprake bij ander overleg, wel samenwerking, culturele instelling organiseert
- specifiek overleg, geen samenwerking, school organiseert
- specifiek overleg, wel samenwerking, school organiseert
- specifiek overleg, wel samenwerking, school en culturele instelling organiseren samen
- specifiek overleg, wel samenwerking, culturele instelling organiseert
- onlogische antwoorden
- missing

In grafiek 6 is te zien dat bijna de helft van de aanvragers (47%) specifiek overleg heeft met een culturele instelling in de omgeving over het kunst- en cultuuraanbod voor de basisvorming. Deze overleggen zorgen voor een samenwerking en beide organiseren ook culturele activiteiten voor de leerlingen. De andere twee opties die vaker voorkomen zijn dat er wel overleg is met de culturele instellingen, specifiek over het aanbod voor de basisvorming of andersoortig overleg, terwijl er niet wordt samengewerkt en de school alle culturele activiteiten voor de basisvorming zelf organiseert.

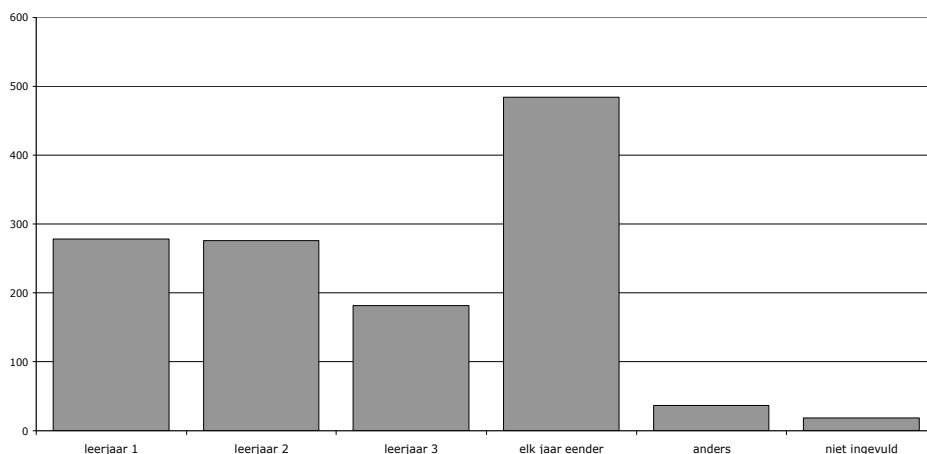
Beleid op papier

Op de vraag of er cultuurbeleid is op de school, antwoordde 17% van de aanvragers instemmend. In dit geval is het beleid ook op papier is gezet. Een deel geeft te kennen dat het cultuurbeleid in ontwikkeling is.

Welk jaar en aard

Op de vraag in welk leerjaar de meeste culturele activiteiten plaatsvinden, antwoordt bijna de helft van de aanvragers (49%) dat de culturele activiteiten evenredig zijn verdeeld over de verschillende leerjaren. In grafiek 7 is te zien dat in leerjaar 3 iets minder culturele activiteiten plaatsvinden. Dit is wellicht te verklaren doordat de CKV-bonnen niet voor deze leerlingen aangevraagd kunnen worden, al mogen ze wel voor deze leerlingen worden besteed.

Grafiek 7: De meeste culturele activiteiten worden georganiseerd voor leerlingen in leerjaar ...



De activiteiten die voor de leerlingen worden georganiseerd zijn zowel receptief als actief van aard. Door de meeste aanvragers (64%) worden zowel actieve als receptieve activiteiten georganiseerd. Bij 21% van de aanvragers worden voornamelijk actieve culturele activiteiten georganiseerd, bijvoorbeeld workshops. Bij 14% van de aanvragers zijn de georganiseerde culturele activiteiten voornamelijk van receptieve aard.

Binnenschools versus buitenschools

Als het gaat om de verdeling binnen- en buitenschoolse activiteiten, is bij 51% van de aanvragers de verdeling binnen- en buitenschools evenredig verdeeld. Bij 25% van de aanvragers vinden de

culturele activiteiten voornamelijk buitenschools plaats en bij 24% van de aanvragers vinden de activiteiten voornamelijk in de school plaats.

De aanvragers van schooljaar 2001-2002

Ten slotte is gevraagd of de aanvragers het vorige schooljaar (2001-2002) ook CKV-bonnen voor de basisvorming hebben aangevraagd. Als zij dit niet hebben gedaan, is gevraagd waarom. De meeste aanvragers (84%) van 2002-2003 hebben ook voor het schooljaar 2001-2002 CKV-bonnen aangevraagd. Van de 26% die dat niet deed, noemt 80% dat men niet of te laat op de hoogte was van het bestaan van de CKV-bonnen. Een andere reden (7%) is dat er sprake is geweest van miscommunicatie tussen de aanvrager en CJP of intern. Vijf procent noemt als reden dat CKV pas dit schooljaar van start is gegaan (een naamsverwarring of misverstand?) en bij 5% is er sprake geweest van een wisseling van sleutelposities of een vacature waardoor er geen gebruik is gemaakt van het aanvraagformulier.

1.7 Samenvatting resultaten

Aantal leerlingen en schooltypen per vestiging

De school ontvangt voor een bepaald bedrag aan cultuurbonnen. Dit bedrag wordt berekend door het aantal leerlingen op een school in het eerste en tweede leerjaar van de basisvorming te vermenigvuldigen met €5,70. Het percentage aanvragen voor 2002-2003 (de ingevoerde gegevens ten opzichte van het aantal verstuurd aanvragen) bedraagt 92%. Maar dit percentage geeft een vertekend beeld, omdat door scholen één aanvraagformulier verschillende keren is gekopieerd. Herberekening leidt tot 71% van de aangeschreven scholen die het aanvraagformulier geretourneerd heeft.

Voor het schooljaar 2002-2003 zijn er voor 371.357 leerlingen CKV-bonnen voor de basisvorming aangevraagd. De aanvragen zijn afkomstig uit alle onderwijstypen. Het vwo (34,1%) en het havo (35,0%) zijn daarbij het beste vertegenwoordigd. Het vmbo telt 21,3% en 6,2% van de aanvragers zijn afkomstig uit het speciaal onderwijs. De meeste aanvragers (50%) maken deel uit van brede scholengemeenschappen, waar op vmbo-, havo- en vwo-niveau les gegeven wordt.

Docentenpassen

Voor elke vestiging van de school zijn in het schooljaar 2002-2003 twee docentenpassen verstrekt. De docenten die de pas ontvangen, betalen de door hen georganiseerde culturele activiteit met de cultuurbonnen op vertoon van de docentenpas. Het blijkt dat de activiteiten vooral begeleid worden door docenten beeldende vakken (30%) en CKV (24%), daarna volgen docenten Nederlands (9%) en muziek (8%). Coördinatoren en of afdelingsleiders volgen dan (totaal 106); dan dramadocenten (totaal 91) en conrector of directeur (91) en ten slotte docenten moderne talen (82). De docenten met docentenpassen zijn in 55% van de gevallen ook kunst- en cultuurcoördinator voor de basisvorming.

Beschikbare tijd

De tijd die er in het schooljaar 2002-2003 beschikbaar is voor de coördinatie van culturele activiteiten voor de basisvorming blijkt zeer uiteen te lopen. Het minste aantal uren dat ingevuld is bedraagt 0 uur, het hoogste genoemde aantal uren is 1.265 per jaar. Gemiddeld genomen wordt 76 uur aan de coördinatie besteed, maar daar zijn nogal wat uitschieters naar boven en naar beneden bij. Daarom zijn er meerdere statistische maten berekend en dan valt te zien dat de scholen gemiddeld 50 uur op jaarbasis besteden aan de coördinatie van de culturele activiteiten.

Vakken en culturele activiteiten

De aanvragers vulden in welke culturele activiteiten er georganiseerd zouden worden en ook voor welke activiteiten zij juist de CKV-bonnen wilden inzetten. De culturele activiteiten zijn op het aanvraagformulier ingedeeld in negen categorieën. Vaak vulden scholen niets in bij de vraag of er een bezoek gebracht wordt aan (een of meer categorieën) culturele activiteiten. De meeste aanvragers brengen een bezoek aan theater (72%) en beeldende kunst (68%). Activiteiten op het gebied van literatuur (20%) worden het minst ondernomen. Vrijwel alle culturele activiteiten die scholen denken te gaan ondernemen in 2002-2003, worden ook met de CKV-bonnen betaald. De meeste activiteiten worden georganiseerd in het kader van de kunstvakken (43%) en dat zijn vooral concerten (71%), beeldende kunst of (historische)musea-archief en of monument (70%) en dans (54%). De vakken aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappijleer zijn daarna de vakken waarvoor vaak culturele activiteiten worden georganiseerd (48%). Het gaat dan voornamelijk om tochtjes naar historische musea, archieven en monumenten. Literaire activiteiten worden het meest vanuit het vak Nederlands georganiseerd (64%) en ook theater (21%), film (16%) en culturele projecten worden vaak bezocht in het kader van dit vak. Vreemde talen (9%) worden nogal eens genoemd als organiserende vakken bij film. Dans wordt door 12% van de aanvragers georganiseerd vanuit lichamelijke opvoeding. Dertien aanvragers vermelden dat de leerlingen zelf een invulling geven aan de CKV-bonnen.

Samenwerking en overleg

De meeste aanvragers (71%) hebben overleg met een culturele instelling in de omgeving. Bij de meeste andere aanvragers (22%) komt het kunst- en cultuuraanbod voor de basisvorming wel ter sprake, maar is er geen specifiek overleg over. Bij een klein deel (7%) wordt het kunst- en cultuuraanbod niet besproken met een culturele instelling in de omgeving. In 68% van de gevallen is er samenwerking tussen school en steunfunctie-instelling; 53% daarvan organiseert de culturele activiteiten samen. Bij acht procent wordt dat overgelaten aan de steunfunctie- instelling. Zestien procent organiseert de activiteiten zelf.

Cultuurbeleid

In welk jaar van de basisvorming op uw vestiging vinden de meeste culturele activiteiten plaats? Bijna de helft van de aanvragers (49%) verdeelt de culturele activiteiten over de drie verschillende leerjaren; maar in leerjaar 3 vinden iets minder culturele activiteiten plaats. De meeste scholen hebben geen cultuurbeleid vastgelegd (83%). Zeventien procent heeft dat wel en heeft het ook op papier gezet. De meeste aanvragers (64%) organiseren zowel actieve als receptieve activiteiten; 21% van de aanvragers organiseert vooral actieve culturele activiteiten en 14% regelt alleen receptieve culturele activiteiten. Als het gaat om de verdeling binnen- en buitenschoolse activiteiten, is bij 51% van de aanvragers de verdeling binnen- en buitenschools evenredig verdeeld. Bij 25% van de aanvragers vinden de culturele activiteiten voornamelijk buitenschools plaats, bij 24% van de aanvragers vinden de activiteiten in de school plaats.

De aanvragers van schooljaar 2001-2002

Uit de aanvraagformulieren blijkt dat de CKV-bonnen voor de basisvorming bijzonder welkom zijn. De meeste aanvragers (84%) van 2002-2003 hebben ook voor het schooljaar 2001-2002 CKV-bonnen aangevraagd. Van de 26% die dat in 2001-2002 niet deed, noemt 80% dat men niet of te laat op de hoogte was van het bestaan van de CKV-bonnen.

2. Vergelijking schooljaren 2001-2002 en 2002-2003

In het jaar 2001-2002 was er voor het eerst de mogelijkheid de CKV-bonnen voor de basisvorming aan te vragen. In het schooljaar 2002-2003 werd die mogelijkheid weer geboden. Zowel in 2002 als in 2003 zijn de ingediende aanvraagformulieren geanalyseerd door Cultuurnetwerk Nederland. De analyse van de aanvraagformulieren voor 2001-2002 is te vinden in *Studie cultuurbonnen in de basisvorming. Rapportage deel A: formatieve evaluatie eerste uitvoeringsjaar*.

2.1 De methoden van onderzoek

De dataverzameling is beide keren gedaan aan de hand van het aanvraagformulier. Dit aanvraagformulier is na de eerste analyse (2002) aangepast. Het aanvraagformulier voor 2002-2003 is preciezer en wat uitgebreider geworden. Door de verbetering is een groot aantal gegevens beter met elkaar te vergelijken. Het formulier is ook verbeterd voor de aanvrager. De meeste vragen zijn gesloten, dat vult gemakkelijker in.

Beide jaren is het moeilijk geweest de respons te bepalen omdat er onzuiverheden bleken te zitten in de verzendlijst en in de ontvangen aanvragen. Deze onzuiverheden komen voornamelijk voort uit het feit dat er scholen zijn die de aanvraagformulieren kopiëren voor de verschillende vestigingen. Dan levert één verzonden aanvraagformulier meerdere teruggestuurde aanvraagformulieren op.

In het schooljaar 2001-2002 stuurde 63% van de scholen die een aanvraagformulier ontvingen dit terug. In schooljaar 2002-2003 was dit 71%. Als er gekeken wordt naar het aantal ontvangen aanvraagformulieren ten opzichte van het aantal verstuurd formulieren, ligt de respons veel hoger. In het eerste schooljaar wordt dit geschat op 70 à 80%. In het tweede jaar is dit 91%. Voor het eerste schooljaar (2001-2002) was de respons hoog en die is in het tweede jaar dat de CKV-bonnen basisvorming konden worden aangevraagd flink gestegen. De bonnen worden dus goed ontvangen en gewaardeerd.

De samenstelling van de onderzoekspopulatie is moeilijk te vergelijken. In grafiek 1 in hoofdstuk 1 is te zien dat er veel categorieën scholen zijn. Bij de aanvragen eerste tranche waren er slechts vier schooltypen gegeven om in te vullen (speciaal onderwijs was daar bijvoorbeeld niet bij). In 2002-2003 werd het ook voor het praktijkonderwijs mogelijk om CKV-bonnen voor de basisvorming aan te vragen, terwijl dit in het eerste jaar niet mogelijk was. Maar op de keper beschouwd blijkt, bij het kijken naar de samenstelling van de aanvragers, dat de verschillen minimaal zijn. En waar er verschillen zijn, zijn deze te verklaren doordat er meer categorieën zijn bijgekomen in combinatie met het feit dat er naar percentages is gekeken. In tabel 5 is te zien dat de percentages iets gezakt zijn in vergelijking met de oorspronkelijke 2001-2002-categorieën.

De gegevens van 2002-2003 zijn hierbij omgezet naar de categorieën van het eerste analysejaar. Hierbij is speciaal onderwijs ingedeeld bij het gewone onderwijs (bijvoorbeeld de brede scholengemeenschap, waar ook speciaal onderwijs plaatsvindt). Het praktijkonderwijs is ingedeeld bij het vmbo.

Schooltype	2001-2002	2002-2003
Brede scholengemeenschap	60%	53%
Smalle scholengemeenschap	10%	9%
Vmbo-school-categorale mavo-praktijkschool	25%	25%
Categorale gymnasium-vwo	5%	3%
Anders		10%
Totaal	100%	100%

Brede scholengemeenschap = vmbo, havo, vwo en eventueel speciaal onderwijs
Smalle scholengemeenschap = havo, vwo

Tabel 5: Vergelijking van de samenstelling aanvragers

2.2 Docenten en docentenpassen

De docenten kunnen zich met de docentenpas als begeleider identificeren bij de culturele instelling zodoende betalen met de CKV-bonnen. In het eerste jaar van de CKV-bonnen voor de basisvorming kon er slechts één docentenpas per vestiging aangevraagd worden. Deze limitering werd toen stevig overtreden; er werden veel extra docentenpassen aangevraagd. Dit leidde ertoe dat er in het tweede jaar (2002-2003) twee docentenpassen aangevraagd konden worden per vestiging. Hier is dan ook gretig gebruik van gemaakt; bijna alle aanvragers hebben twee docentenpassen aangevraagd. Beide jaren is er bij de analyse gekeken naar de vakken waarvoor de passen zijn aangevraagd. In tabel 6 is zichtbaar dat bij een vergelijking van de vakken er voor het schooljaar 2002-2003 slechts een lichte verschuiving is opgetreden. Er zijn iets minder beeldende docenten waarvoor een docentenpas is aangevraagd. Daar tegenover zijn er iets meer docenten dans of drama, waarvoor een docentenpas is aangevraagd. Er zijn ook veel meer docenten CKV waarvoor een docentenpas is aangevraagd.

Vak	2001-2002	2002-2003
Beeldend	38%	30%
Kunstcoördinator-CKV-docent	16%	24%
Nederlands	10%	9%
Muziek	9%	8%
Moderne of klassieke talen	7%	5%
Drama-Dans	3%	6%
Overig	17%	18%
Totaal	100%	100%

Tabel 6: Vakken van de docenten waarvoor de docentenpassen zijn aangevraagd

Op het aanvraagformulier in 2002-2003 kon men ook aangeven of men kunst- of cultuurcoördinator is. In dit jaar was 55% van de docenten waarvoor een pas was aangevraagd ook kunst- en cultuurcoördinator voor de basisvorming. De mogelijkheid om dat in te vullen was er niet in 2001-2002, waardoor deze gegevens niet met elkaar vergeleken kunnen worden.

2.3 Tijd voor coördinatie

De voorwaarde voor het verkrijgen van de CKV-bonnen voor de basisvorming is dat er tijd wordt geïnvesteerd in de organisatie en de coördinatie van de culturele activiteiten. Bij het eerste aanvraagformulier is er gevraagd naar de geïnvesteerde tijd aan coördinatie én uitvoering in aantal uur per week. Dit leverde enkele discrepanties op. Zo werden er zeer hoge uren aantallen ingevuld,

bijvoorbeeld 80 per week. De onderzoekers vermoedden dat deze uren aantallen op jaarbasis zijn berekend. Ook waren er toen aanvragers die 0 uur opgaven.

In het licht van deze inconsistenties is op het aanvraagformulier voor 2002-2003 gevraagd naar het aantal uren op jaarbasis. Bovendien is er gevraagd naar het aantal uren voor de coördinatie en organisatie, naar het aantal uren voor de uitvoering is niet meer gevraagd. Ondanks deze wijziging blijken er nog steeds discrepanties in de antwoorden te zitten. Er zijn nog steeds aanvragers die vermelden 0 uur te besteden aan de organisatie en coördinatie van de culturele activiteiten en ook de opgegeven uren aantallen liggen weer ver uiteen.

Het gemiddelde aantal uren per week voor coördinatie en uitvoering was in 2001-2002 drie uur. De afwijkingen van dit gemiddelde waren groot. In 2002-2003 werd er gemiddeld 76 uur op jaarbasis besteed aan de coördinatie en organisatie. Dit is per week gemiddeld (uitgaande van 40 lesweken) 1,9 uur. Het gemiddelde aantal uren voor organisatie en coördinatie is dus in 2002-2003 minder geworden. Hierbij moet echter rekening worden gehouden met het feit dat de drie uren voor schooljaar 2001-2002 gevraagd werd naar beschikbare uren voor coördinatie én uitvoering.

2.4 Geplande culturele activiteiten

Voor welke disciplines de culturele activiteiten in 2001-2002 waren, is moeilijk te achterhalen. Destijds bevatte het aanvraagformulier alleen de vraag naar de samenwerking met de verschillende culturele instellingen en naar de vakken van waaruit de culturele activiteiten georganiseerd werden. Er is dus slechts een gissing te doen naar de aard van de activiteiten die in het jaar 2001-2002 gepland zijn met de CKV-bonnen voor de basisvorming.

Er werd in het schooljaar 2001-2002 vaak samengewerkt met theaters, musea (wat kunstmusea, maar ook erfgoedmusea kunnen zijn), instellingen voor beeldende kunst, bibliotheken en filmhuizen of bioscopen. In 2002-2003 is het aanvraagformulier zo aangepast dat duidelijk af te lezen zou moeten zijn wat voor soort activiteiten scholen plannen voor dat jaar en ook hoeveel.

Uit de antwoorden blijkt dat voornamelijk theateractiviteiten worden gepland. Dit doet 72% van de aanvragers. Maar ook beeldende kunst is een populaire discipline om te bezoeken of actief mee bezig te zijn. Dit is te zien in tabel 7. Hier is ook te zien dat literaire activiteiten de minst populaire activiteiten zijn geweest in 2002-2003, terwijl in 2001-2002 deze activiteit nog vaak werd ondernomen. Hiervoor werd samengewerkt met bibliotheken.

Culturele activiteit	
Theater	72%
Beeldende kunst	68%
Culturele projecten-weken	58%
Film	53%
Historisch museum-archief-monument	52%
Excursie stad	49%
Dans	44%
Concert	40%
Literaire bijeenkomst	20%

Tabel 7: Percentage culturele activiteiten

2.5 Vakken

In zowel het aanvraagformulier voor 2001-2002 als dat voor 2002-2003 is er een vraag geweest naar de vakken van waaruit de culturele activiteiten worden georganiseerd. In 2002-2003 zijn deze gegevens ook gerelateerd aan de activiteiten die zijn ondernomen. In dit tweede jaar zijn de vakken ook gegroepeerd, waardoor ook de kunstvakken niet meer uitgesplitst zijn. De gegevens zijn hierdoor moeilijker te vergelijken met die van 2001-2002. In 2001-2002 werden de kunstvakken vaak genoemd als vak van waaruit een of meerdere culturele activiteiten worden georganiseerd. Beeldende vorming wordt door 88% van de aanvragers genoemd, muziek door 76%, drama door 32%, dans door 18% en audiovisueel slechts door 11%. In 2002-2003 worden wederom de kunstvakken het vaakst genoemd; door 92,6% van de aanvragers worden de kunstvakken een maal of vaker genoemd als vak van waaruit de culturele activiteiten worden georganiseerd. Nederlands wordt in 2001-2002 door 67% van de aanvragers genoemd. In 2002-2003 is dit gedaald en wordt het door 44,4% van de aanvragers genoemd. In 2001-2002 wordt geschiedenis door 52% en aardrijkskunde door 27% van de aanvragers genoemd als vakken van waaruit een of meerdere activiteiten worden georganiseerd. In 2002-2003 zijn deze vakken samengevoegd als groep. 51,0% van de aanvragers zegt culturele activiteiten te organiseren vanuit deze vakkengroep. Klassieke en moderne talen zijn in 2002-2003 ook samengevoegd als vakkengroep in het aanvraagformulier. In 2001-2002 zegt 31% van de aanvragers culturele activiteiten te organiseren vanuit de moderne vreemde talen. De klassieke talen worden in de analyse van dat jaar niet genoemd; dit deel was te klein. In 2002-2003 meldt 23,7% van de aanvragers dat zij activiteiten organiseren vanuit moderne vreemde talen en/of klassieke talen; een daling ten opzichte van 2001-2002.

Vakken	2001-2002	2002-2003
Beeldend	88%	
Muziek	76%	
Drama	32%	
Dans	18%	
Audiovisueel	11%	
Kunstvakken		92,6%
Nederlands	67%	44,4%
Geschiedenis en staatsinrichting	52%	
Aardrijkskunde	27%	
Aardrijkskunde, geschiedenis, maatschappijleer		51,0%
Moderne vreemde talen	31%	
Moderne vreemde talen, klassieke talen		23,7%
Biologie	15%	
Techniek	11%	
Informatica	5%	
Natuur- en scheikunde	5%	
Economie	3%	
Wiskunde	2%	
Exacte vakken		7,3%
Lichamelijke opvoeding	12%	11,4%
Verzorging	9%	
Godsdienst, levensbeschouwing		14,8%
Mentorvakken		12,2%
Vakoverstijgend		10,3%
Overig	30%	13,6%

Tabel 8: Vakken van waaruit de culturele activiteiten worden georganiseerd

Samenvattend kan worden gezegd dat in 2002-2003 meer aanvragers hebben ingevuld activiteiten te organiseren vanuit de kunstvakken, godsdienst en levensbeschouwing en mentorvakken. De activiteiten hebben in 2002-2003 ook vaker (10,3%) een vakoverstijgend karakter. Culturele activiteiten worden in 2002-2003 minder vaak georganiseerd vanuit Nederlands, moderne vreemde talen-klassieke talen en de exacte vakken.

2.6 Cultuurbeleid

Naar het cultuurbeleid is in de twee schooljaren niet op steeds dezelfde wijze gevraagd in de aanvraagformulieren. In het schooljaar 2001-2002 is er voornamelijk gevraagd naar beleidsdoelstellingen en intenties van het beleid. In het schooljaar 2002-2003 is er naar feiten gevraagd en de invulling van de culturele activiteiten. Hierdoor zijn de onderzoeksgegevens van de beide schooljaren niet te vergelijken.

Zie voor meer informatie over het cultuurbeleid van scholen voor voortgezet onderwijs *CKV-bonnen voor de basisvorming: een stimulans voor cultuurbeleid? Rapportage deel B: evaluatie beleid eerste uitvoeringsjaar'* (juni 2003).

Colofon

Weer CKV-bonnen! Een analyse van de aanvragen CKV-bonnen basisvorming voor het schooljaar 2002-2003 is een uitgave van Cultuurnetwerk Nederland.

Auteurs

Claudia de Graauw en Marjo van Hoorn

Productie

Cultuurnetwerk Nederland

Cultuurnetwerk Nederland
Ganzenmarkt 6
Postbus 61
3500 AB Utrecht
Telefoon 030-236 12 00
Fax 030-236 12 90
E-mail info@cultuurnetwerk.nl
Internet www.cultuurnetwerk.org

2003.015